

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse - Kommunstyrelsens årliga uppsiktsplikt över kommunala bolag 2024

Förslag till beslut

att verksamheten i bolagen Gävle Stadshus AB, Gävle Energi AB, Gävle Kraftvärme AB, Gävle Energisystem AB, Bionär Närvärme AB, Gävle Energi Elnät AB, AB Gavlegårdarna, Gavlefastigheter Gävle kommun AB, Gävle Hamn AB, Gävle Parkeringsservice AB, Gästrike Vatten AB och Gävle Vatten AB har varit förenlig med det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna i enlighet med respektive bolags bolagsordningar.

att verksamheten i de delägda bolagen Bomhus Energi AB, Gästrike Ekogas AB, Norrsken AB, Ostkustbanan 2015 AB har bedrivits i relation till vad som stadgas i bolagsordningarna för respektive bolag, i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt, avseende det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna

att verksamheten i de delägda kommunalförbunden Gästrike Återvinnare med dotterbolag och Gästrike Räddningstjänst, har bedrivits i relation till vad som stadgas i förbundsordningarna för respektive förbund, i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt, avseende det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna

att verksamheten i det delägda bolaget Svenska Kommunförsäkrings AB har bedrivits i relation till vad som stadgas i bolagsordningarna för bolaget avseende det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna

att verksamheten i Samordningsförbundet Gävleborg bedrivits utifrån Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003-1210) och förbundsordning.

Ärendet i korthet

Enligt Kommunallagens 6 kapitel § 1a och b ska kommunstyrelsen i årliga beslut för varje hel- och delägt bolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Sektor Styrning och Stöd har sammanställt underlag från bolagen för denna uppsiktsroll.

Kommunstyrelsen

Styrelsen skall också ha uppsikt över sådana kommunalförbund och samordningsförbund som kommunen är medlem i.

Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsen ska också vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i Kommunallagens 3 kapitel 17 och 18 §§ är uppfyllda i hel- och delägda bolag. Dessa krav omfattar att kommunfullmäktige i helägda bolag ska:

1. Fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
2. Se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen,
3. Utse samtliga styrelseledamöter, och lekmannarevisorer
4. Se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

I delägda bolag ska fullmäktige se till att det delägda bolaget omfattas av ovanstående krav i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt

Ställningstagande helägda och vissa delägda bolag

Underlag för kommunstyrelsens ställningstagande om den verksamhet som respektive bolag har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna, är bolagsstyrningsrapport, årsredovisning samt revisorernas granskningsrapport för respektive bolag.

I företagspolicy, antagen av kommunfullmäktige 2012-06-18 §116, under § 10 "Information om bolagsstyrning och bolagets interna kontroll", anges att "Bolagen ska årligen upprätta särskild rapportering om bolagsstyrningsfrågor. Bolagen kan välja mellan att upprätta en särskild rapport eller att redovisa informationen som en del av bolagets årsredovisning.

Rapportering sker enligt anvisningar från kommunstyrelsen."

Anvisningar för att upprätta en särskild bolagsstyrningsrapport har gått ut till Gävle Stadshus AB med dotterbolag samt Gästrike Vatten AB och Gävle Vatten AB. Dessa bolag har lämnat en bolagsstyrningsrapport för verksamheten 2024.

Årsredovisningar för bolagen bifogas ärendet. Bolagen i Stadshuskoncernen som är dotterbolag i en underkoncern ingår även i årsredovisningen för moderbolaget. Revisionsrapporter och lekmannarevisorernas granskningsrapporter ingår i årsredovisningarna. Årsredovisningarna har med godkännande behandlats på årsstämmor den 21 maj 2025.

Kommunstyrelsen

I bolagsstyrningsrapporter för 2024 har bolagen bedömt att verksamheten bedrivits i enlighet med styrande dokument, däribland bolagsordningar och ägardirektiv. Årsredovisningar för bolagen har avlämnats för 2024 med undertecknade revisionsberättelser. Revisionen har lämnat undertecknade granskningsrapporter där bolagens verksamhet 2024 bedömts ha varit förenlig med det kommunala ändamålet.

Utifrån dessa underlag föreslås kommunstyrelsen besluta att verksamheten i bolagen;

- Gävle Stadshus AB,
- Gävle Energi AB med dotterbolagen Gävle Energi Elnät AB, Gävle Kraftvärme AB, Gävle Energisystem AB, Bionär Närvärme AB
- AB Gavlegårdarna
- Gävle Hamn AB
- Gavlefastigheter Gävle kommun AB
- Gävle Parkeringsservice AB
- Gästrike Vatten AB,
- Gävle Vatten AB

har varit förenlig med det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna i enlighet med respektive bolags bolagsordning.

Avkastningskrav enligt ägardirektiv:

AB Gavlegårdarna ska redovisa ett resultat efter finansiella poster på 100 mnkr exkl. värdejusteringar. Årets resultat efter finansiella poster uppgick till 59,7 mnkr att jämföra med godkänd budget på 82,2 mnkr. Bolaget har under året gjort nedskrivningar av byggnader med 210 mnkr. AB Gavlegårdarnas långsiktiga avkastning på eget kapital skall lägst vara 3,5% upp för 2024 blev utfallet 2,4%. Bolaget har lämnat aktieutdelning enligt ägardirektivet.

Gavlefastigheter i Gävle kommun ABs dotterbolag Gavlia AB och Gävle Drift & Service AB fusionerades med moderbolaget 2024. Fusionen registrerades av bolagsverket den 28 maj 2024 och är genomförd enligt beslut i KF 2023-12-11, dnr 23KS451.

Gävle Parkeringsservice AB gjorde år 2024 en förlust efter skatt på -99,1 mnkr som en effekt av nedskrivning av bolagets ägda mobilitetshus på 125 mnkr. Bolaget har under 2024 erhållit ett aktieägartillskott på 125 mnkr, se 25KS120, för att inte bolaget skulle hamna i en situation där kontrollbalansräkning måste upprättas.

Kommunstyrelsen beslutade 2024-06-04, 24KS249, att i samarbete med Gävle Stadshus AB genomföra en analys av de ekonomiska förutsättningarna för och lämna förslag på vägval för hur Gävle Parkeringsservice AB skall kunna få en hållbar ekonomisk ställning, att

Kommunstyrelsen

lämna förslag på hur uppdrag och samverkan med och mellan kommunen och bolag i kommunkoncernen skall utvecklas framåt avseende parkering och parkeringsverksamhet samt att uppdra till ekonomidirektören att lämna en utredning som skall ligga till grund för beslut om kommunplan 2025 och eventuella ändringar av ägardirektiv inför 2025. Denna utredning är genomförd och arbete pågår under år 2025 att ge bolaget förutsättningar för en hållbar ekonomisk ställning.

Uppföljning av utbetalda driftsbidrag:

Gävle Vatten erhöll år 2021 ett driftsbidrag på 250 mnkr för täckande av kostnader relaterade till skyfallet i augusti år 2021. I årsbokslutet 2023 har ytterligare driftsbidrag erhållits med 150 mnkr, se ärende 24KS120. Detta bidrag skall årligen redovisas till Gävle kommun, slutredovisning senast 2031-05-31. Under år 2024 har 10,1 mnkr utbetalats i ersättning för ansvar för skador avseende skyfall 2021 vilket innebär att 389,9 mnkr kvarstår i avsättning.

Ställningstagande övriga delägda bolag

I delägda bolag ska fullmäktige se till att det delägda bolaget omfattas av ovanstående krav i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Följande delägda bolag omfattas av detta ställningstagande

- Svenska Kommunförsäkrings AB (ägarandel 9 %)
- Bomhus Energi AB (ägarandel 50% via Gävle Energi AB)
- Gästrike Ekogas AB (ägarandel 49% via Gävle Energi AB)*
- Norrskan AB (ägarandel 12,77% via Gävle Energi AB)
- Ostkustbanan 2015 AB (ägarandel 9%)

** samt andelen via Gästrike Återvinnare som äger 51 % i bolaget.*

För de delägda bolagen Bomhus Energi AB, Gästrike Ekogas AB och Ostkustbanan 2015 AB samt kommunalförbunden Gästrike Rättningsstjänst och Gästrike Återvinnare har revisorerna i granskningsrapporter och revisionsberättelser uttalat att respektive bolag och förbund bedöms bedriva verksamheten enligt bolagsordning och kommunfullmäktiges ändamål. Kommunstyrelsen föreslås därmed att utifrån denna information samt årsredovisningar och löpande information besluta att verksamheten i de delägda bolagen bedrivits i relation till vad som stadgas i bolagsordningarna för respektive bolag, i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt, avseende det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna.

Förbundet Gästrike Återvinnare redovisar ett positivt resultat på 25,2 mnkr och koncernen redovisar ett positivt resultat på 6,5 mnkr. Förbundets resultat efter balanskrav är 23,7 mnkr.

Kommunstyrelsen

Gästrike Räddningstjänst har upprättat årsredovisning, bedrivit verksamhet enligt direktiv samt har ingen anmärkning i revisionsberättelsen. Förbundet har uppfyllt de finansiella målen. Gävle kommuns ägarandel uppgår till 61,6%.

Det delägda bolaget Gästrik Ekogas AB har upprättat årsredovisning, bedrivit verksamhet enligt bolagsordningen samt har ingen anmärkning i revisionsberättelsen.

Norrskan AB är ett delägt bolag av Gävle Energi AB. Bolaget har upprättat årsredovisning, bedrivit verksamhet enligt bolagsordningen samt har ingen anmärkning i revisionsberättelsen.

Svenska kommunförsäkring ingår inte i den sammanställda redovisningen då kommunens ägarandel uppgår till 9,29%. Försäkringsbolaget står under tillsyn av Finansinspektionen och skall enligt EU-kommissionens delegerade förordning 2015/35 upprätta särskild rapportering "Regelbunden tillsynsrapport SFCR – Solvency and Financial Condition Report 2017". Denna rapportering innehåller utöver redovisning av bolagens verksamhet även beskrivning av riskprofil, kapitalbas och värdering av solvensändamål och denna rapportering är betydligt mera omfattande än kraven i företagspolicyn angående upprättande av bolagsstyrningsrapport varför försäkringsbolaget anses uppfylla det kravet.

Samordningsförbundet Gävleborg har bedrivit verksamhet utifrån Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003.1210) och förbundsordning samt har ingen anmärkning i revisionsberättelsen.

Övrigt:

I föregående års beslut i detta ärende, kommunstyrelsens årliga uppsiktsplikt över kommunala bolag, 24KS27, uppdrogs till Sektor Styrning och Stöd att utveckla formerna för kommunstyrelsens uppsiktsplikt över de delägda bolagen. Under året har sektorn arbetat med att ta fram en "Riktlinje för kommunstyrelsens uppsiktsplikt" som omfattar uppsiktens föremål, omfattning och utövande. Denna riktlinje kommer även innehålla instruktion om delägda bolag och kommunalförbund.

Klicka här för att skriva förslag till beslut. Formulera beslutsförslaget som om Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget, t ex "Kommunstyrelsen beslutar att"

6(6)

Datum 2025-08-29

Diarienummer: 25KS26

Dnr 25KS26-71

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

Respektive juridisk persons årsredovisning, revisionsberättelse samt
lekmannarevisorernas granskningsrapporter

Beslutet ska skickas till

SG Ekonomi

Martin Svaleryd
Ekonomidirektör